

Forum for Islamforskning Nyhedsbrev – e-mail

2. MAJ 2012

OM FIFO SE WWW.ISLAMFORSKNING.DK

ÅRGANG 5, NUMMER 1

Indhold:

- Nyt fra bestyrelsen
- Nyt fra forskerverdenen
- Ph.d. nyt
- Publikationer
- Andet

Nyt fra bestyrelsen

Den 27. april afholdt FIFO generalforsamling og en ny bestyrelse konstituerede sig for 2012-13. Ph.d.-stip. og kasserer Nadia Jeldtoft trådte ud af bestyrelsen, som takker hende for hendes mangeårige effektive og samvittighedsfulde arbejde i bestyrelsen.

Formand: Lektor, ph.d. Thomas Hoffmann, Aarhus Universitet, th@teo.au.dk (indtil 2014)

Næstformand: Professor Jørgen S. Nielsen, Københavns Universitet, jsn@teol.ku.dk (indtil 2013)

Sekretær: Adjunkt, ph.d. Kirstine Sinclair: Syddansk Universitet, sinclair@hist.sdu.dk (indtil 2014)

Kasserer: Ph.d.-stipendiat Niels Valdemar Vinding, Københavns Universitet, nvv@teol.ku.dk (indtil 2014)

Medlem: Adjunkt, ph.d. Ehab Galal, Københavns Universitet, ehab@hum.ku.dk (indtil 2013)

Medlem: Adjunkt, ph.d. Lasse Lindekilde, Aarhus Universitet, lindekilde@ps.au.dk (indtil 2013)

Suppleant: Lektor, ph.d. Lene Kühle, Aarhus Universitet (indtil 2014)

Suppleant: Professor MSO, ph.d. Garbi Schmidt, Roskilde Universitet (indtil 2013).

Første møde i den nye bestyrelse er 10. september 2012 hos CEIT, Teologisk Fakultet, Københavns Universitet.

Nyt fra forskerverdenen

Nye stillinger:

Professorat:

- 2011 tiltrådte Mark Sedgwick et MSO professorat ved Arabisk og –Islamstudier, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet (mjs@teo.au.dk)
- 2011 tiltrådte Garbi Schmidt et MSO professorat ved

Lektorat:

- 2011 tiltrådte Martin Riexinger et lektorat i Arabisk- og Islamstudier ved Arabisk- og Islamstudier, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet (mri@teo.au.dk)

Adjunktur:

- 2012 tiltrådte Brian Arly Jakobsen et adjunktur i religionssociologi ved Religionsvidenskab, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet (mri@teo.au.dk)

Postdocs:

- 2012 påbegyndte Birgitte Schepelern Johansen sit Sapere Aude/DFF-Ung Eliteforsker-program med projektet 'Hating hate crime. The role of passions in minority policy work'.

Nye ph.d.-stip.:

- 2011 påbegyndte Johanne Louise Christiansen 4+4 ph.d.-projektet '*Undertrykkelse' i Koranen – zulm og andre relaterede begreber* ved Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet (jch@teo.au.dk)

Andet

- 26. januar 2012 modtog professor MSO Jakob Skovgaard-Pedersen Danmarks Radios Rosenkjær-pris for sin formidling af Mellemøstens religiøse og politiske stof.

Ph.d. nyt: Ph.d.-forsvar og afhandlingsresumeer

Katrine Rømhild

Forsvaret ved Institut d'Etudes Politiques, Aix-en-Provence, 8. december 2010

Politiseringen omkring islam – former og faktorer. Danmark i komparativt perspektiv med Frankrig.

Både i Danmark og Frankrig har islam og muslimer været genstand for stærk politisk interesse og mobilisering i en årrække. Denne ph.d.afhandling undersøger de centrale episoder, den politiske aktivisme og den *framing* hvorigennem islam er blevet konstrueret som et offentligt problem. Desuden undersøges den rolle muslimske politiske aktører har i processen. Analysen bygger på en asymmetrisk sammenligning af Frankrig

og Danmark med udgangspunkt i avisartikler, politiske dokumenter og kvalitative interviews med centrale aktører med hovedvægt på perioden 2003 – 2006.

To institutionelle træk fremstår her som betydningsfulde for politiseringen: måden hvorpå minoriteter inkorporeres, og måden forholdet mellem religion og stat reguleres på. I Danmark er reguleringen af religiøse minoriteters forhold uklar og en kulturalistisk diskurs om nationens natur er politisk legitim. I Frankrig er begrebet for sækularisme, 'laïcité', centralt sammen med ideen om at det er nødvendigt at have en muslimsk 'repræsentation'. I begge lande har den monoreligiøse institutionelle indretning sammen med indre modsætninger omkring forholdet majoritet - minoritet skabt potentiale for politiseringen netop omkring islam. I Danmark drejer det sig om modsætningsforholdet mellem brede kulturelle rettigheder og dominansen af en kulturalistisk diskurs. I Frankrig er der et spændingsforhold mellem den officielle republikanske diskurs og institutionaliserede praksisformer der producerer etniske forskelle. I begge lande har de institutionelle rammer i perioden bevæget sig mod en styrkelse af etnonationale og monokulturelle principper.

Gennem denne proces formes også den organiserede politiske deltagelse blandt muslimer. I begge lande kan man se en dynamik mellem den eksterne kategorisering af muslimer som en samlet gruppe og den politiske mobilisering blandt bestemte muslimske aktører. Der foregår en udvælgelse af og konkurrence mellem 'repræsentanter', der tilegner sig forskellige positioner indenfor den kollektive identitetskategori 'muslimer' og anvender dem som politisk ressource. I begge lande er denne 'repræsentation' fragmenteret og problematisk i forhold til den heterogene kategori muslimer udgør. I Frankrig har de offentlige myndigheder spillet en aktiv rolle for at skabe en samlet 'repræsentation', men det franske Råd for muslimsk tro er præget af splittelse og manglende legitimitet. I Danmark har de nationale myndigheder haft sporadisk kontakt med enkeltpersoner, og nationale medier har haft afgørende indflydelse på udvælgelsen af 'repræsentanter'. Samtidig findes der i begge lande mere varierede former for interaktion mellem myndigheder og organiserede muslimer på lokalt niveau. Karikaturkrisen var en vigtig episode i forhold til udviklingen inden for dette felt, særligt i Danmark. Den øgede mobilisering blandt visse muslimske aktører styrkede i nogle tilfælde deres forhold til offentlige myndigheder.

Fælles for begge lande er at den politiske aktivisme omkring islam og blandt organiserede muslimer retter sig mod to meget forskelligartede områder. Det ene vedrører de praktiske rammer for muslimsk religionsudøvelse. Det andet vedrører en symbolsk forhandling af majoritetens kollektive og nationale identitet og institutioner.

Endelig peger afhandlingen på nødvendigheden af at medtænke, og samtidig skelne mellem, det lokale, det nationale og det europæiske niveau i politiseringsprocessen. På europæisk plan fremmer de politiske institutioner bekæmpelse af diskrimination, men samtidig er der en politisk strømning der definerer europæisk identitet i modsætning til islam.

Marie Juul Petersen

Forsvaret ved ToRS, Københavns Universitet, 10. okt.2011

For humanity or for the umma? Ideologies of aid in four transnational Muslim NGOs

The thesis *For humanity or for the Umma?* is an analysis of four transnational Muslim NGOs and their ideologies of aid after 9.11. Through micro-sociological case studies, the thesis seeks to explore the ways in which meanings associated with 'aid' and 'Islam' are produced, expressed, contested and reworked by these organisations, to illuminate not only the multiple significances that these terms hold, but also the processes through which they gain significance and the consequences these processes of signification may have.

Part I, *Studying transnational Muslim NGOs* situates the study of transnational Muslim NGOs in relation to existing literature on faith-based organisations and political Islam, arguing for an alternative approach, inspired by anthropological studies of NGOs and recent trends in Islamic studies. This section introduces the concept of ideology as a way to study processes and structures of meaning making in transnational Muslim NGOs. Part II, *Aid cultures and NGO trajectories* first provides the overall contextualisation of transnational Muslim NGOs, presenting the two different aid cultures from which they have emerged: a largely Western culture of development aid and a largely Middle Eastern culture of Islamic aid. It then zooms in on some of the specific historical events that have contributed to shaping the ways in which Muslim NGOs position themselves in relation to these two cultures of aid. In Part III, *'Its' all in Islam'. Ideologies of aid in IIROSA and IICO* and Part IV, *'What's so Islamic about us?' Ideologies of aid in Islamic Relief and Muslim Aid*, the thesis presents case studies of two UK-based and two Gulf-based NGOs, first exploring organisational constellations and audiences with the purpose of positioning them in relation to the two aid cultures; second, analysing elements of their ideologies discussing the ways in which organisational actors have transmitted, translated, and appropriated the different cultures of aid in their attempts to construct legitimate ideologies.

The thesis puts forth the argument that the four organisations present two different kinds of ideologies, resting on different conceptions of the nexus between aid and Islam: One is a *sacralised aid ideology* and the other a *secularised aid ideology*. The thesis argues that these processes of sacralisation and secularisation of aid are not straight-forward or unambiguous, but constantly challenged and changing. Seeking to bridge widely differing expectations from their audiences, the organisations have to adjust their ideologies. These attempts can be conceptualised in terms of two strategies: *developmentalising*

Islamic aid, and Islamising development aid. By developmentalising their Islamic aid, the two Gulf-based NGOs seek to adjust their ideologies to the culture of development aid, hoping to create resonance with e.g. the UN and Western aid organisations. And by Islamising their development aid, the two UK-based NGOs hope to create ideologies that simultaneously satisfy conservative Muslim donors' expectations of an authentic Islamic aid and secular aid agencies' expectations of an 'added value' of faith-based organisations.

Dorthe Høvids Possing

Forsvaret ved afdeling for Minoritetsstudier, ToRS, 4. Nov. 2011.

A Politics of Place. Computer-mediated Communication among Muslim Women in Denmark, Britain, and the US.

Afhandlingen behandler ideer om tilhørsforhold og minoritetsidentitet blandt unge muslimske kvinder i ikke-muslimske majoritetssamfund og fokuserer bl.a. på, hvordan disse ideer er relateret til internetbrug. Fokus er på muslimers egne opfattelser og erfaringer af de sociale rum og fællesskaber, som de betragter sig selv som en del af. Afhandlingen peger på en tendens til at internetbrug beskrives og opleves som en social aktivitet, der er tæt forbundet erfaringen af at leve og føle tilknytning til bestemte steder og lokaliteter.

Publikationer

Egholm Feldt, Jakob / Sinclair, Kirstine (eds.)

Lived Space: Reconsidering Transnationalism among Muslim Minorities

Frankfurt am Main: Peter Lang, 2011.

This book presents original research on the practical creation or use of places, homes, senses of loyalty and feelings of togetherness among Muslim minorities in Europe. The individual chapters deal with examples of Muslim «homing» or «sense-making» strategies, or the possibilities thereof, in Britain, Denmark, and Ireland. Through their research, the authors challenge prevalent perspectives in research on Muslims in Europe such as the transnational perspective and the Orientalism perspective. The chapters are inspired by recent cultural and human geography in order to emphasize the spatiality of «homing» and «sense-making» strategies.

Contents

Contents: Jakob Egholm Feldt/Kirstine Sinclair: Lived Space: Reconsidering Transnationalism among Muslim Minorities - Jakob Egholm Feldt: Re-considering Trans-Nationalism: Historical and Conceptual Reflections - Birgitte Schepelern Johansen/Dorthe Høvids Possing: Between Gaza and Here: Analytical Reflections on Modes of Identification, Minority Identity and Lived Space among Muslims in Britain and Denmark in the Course of the Gaza Conflict 2008-09 - Kirstine Sinclair: Hizb ut-Tahrir and Notions of Home - Garbi Schmidt: Spaces, Negotiation and Conflict: Muslim and Non-Muslim Encounters in Nørrebro, Copenhagen - Ann-Sophie Hemmingsen: Whose Courtroom? Observations from Terrorism Trials - Ehab Galal: Trans-National Islamic TV: A Space for Religious and Gendered Living - Des Delaney/Francesco Cavatorta: The Exclusion of Denizens within the Irish Social and Political Opportunity Structure: The Cosmopolitan Case of Muslims in the Republic of Ireland.

Pedersen, Marianne Holm og
Mikkel Rytter (red.)

**Islam og muslimer i
Danmark. Religion, identitet
og sikkerhed
efter 11. september 2011**

København: Museum
Tusculanum, 2011

Terrorangrebene den 11. september 2001 var en begivenhed, der i den offentlige bevidsthed knyttede terror sammen med islam og muslimer. I det sidste årti er udfordringer omkring flygtninge og indvandreres integration i det danske samfund derfor i stor udstrækning blevet betragtet som et spørgsmål om national sikkerhed.

Islam og muslimer i Danmark belyser, hvilke konsekvenser denne udvikling har haft for hverdagslivet og samfundsdeltagelsen blandt muslimer i Danmark. I bogens tolv kapitler analyseres, hvordan enkeltpersoner, familier og religiøse grupper forholder sig til at være udpeget som del af en særlig problematisk religiøs minoritet. Forfatterne behandler på baggrund af aktuel forskning temaer som terrorbekæmpelse, mediedebat, religiøs beklædning, konversion og foreningsliv – og der viser sig ofte en modsætning mellem den fremherskende udlægning af islam og muslimer og danske muslimers egen opfattelse af deres religiøse praksis og position i samfundet.

Islam og muslimer i Danmark viser ikke blot, hvordan muslimske minoriteter håndterer det at være muslim i Danmark efter 11. september 2001, men også hvordan begivenheden har udfordret og forandret forestillinger om religion, identitet og sikkerhed.

Bidragydere: Connie Carøe Christiansen · Ulrik Pram Gad · Iram Khawaja · Lene Kühle · Jens Stensgaard Jakobsen · Tina Gudrun Jensen · Signe Kjær Jørgensen · Marianne Holm Pedersen · Catharina Raudvere · Mikkel Rytter · Garbi Schmidt · Jørgen Bæk Simonsen · Zachary Whyte

Nadia Jeldtoft og Jørgen S. Nielsen (red.)

Methods in the study of non-organised Muslim

Special issue, **Ethnic and Racial Studies**, 34/7, juli 2011

Focusing research on a broad middle category of 'non-organized' Muslims offers some challenges to the researcher. For a start it is inherently diverse, and the individuals involved are likely to be self-identifying in a much more autonomous fashion than are those who are located more closely to forms of organized Islam, where a choice among ready-made 'packages' is usually on offer, even when individuals frequently move among them. The category is also one which is in constant flux, as the individuals in it develop and respond to the pressures and attractions of the environment. Across the borders between the two categories, the organized and the 'non-organized', there is a regular osmosis both within the organized forms and, on the other side, with the trends which are opting out or even going into opposition. Such research as has already touched on these questions suggests that we are often dealing with forms of Islamic expression which have adapted, even assimilated, to the forms of religion prevalent in the immediate socio-cultural environment, forms which could be – very tentatively – be termed 'privatized' or 'secularized'. But it is equally clear that the concept of 'non-organized', in the sense used here, could also comprise certain jihadi phenomena. It is worth noting that such processes of adaptation or assimilation apply equally to individual and to organized forms of expression. While the focus of the papers in this collection is on individuals, it is clear that Muslim organizations, including mosques and mosque related ones, are adopting organizational forms which are prevalent in the environment, whether we are referring to those prevalent among voluntary associations or, for that matter, among some forms of church structure.

The gradual approximation of organized Islam in Belgium to the church structures prevalent there, since the recognition of Islam in 1974, is one example, as is the spread of 'Islamic cultural centres' across Europe's cities, a form which has no precedent in the majority Muslim countries or in Islamic tradition.

Among the problems associated with understanding 'non-organized' are:

1) Finding some workable definition of 'organized' across a variety of European countries where the concept of organization, legally and socially, can differ substantially, as well as among a range of Muslim cultural and theological understandings of 'organized';

2) How to approach 'invisible' or 'private' expressions of Islam? What methods can we use for studying any form of religion/spirituality that is not directly accessible? And does the study of non-organized religion, and Islam in particular, demand special methods or that just that we revisit the existing ones?

3) Who decides what makes particular individuals 'Muslim enough' to participate as informants in our studies? This is a matter not only of definition and selection, it is also one of access: if various forms of interview or focus group methodology are to be used (and they seem to be the most appropriate forms for such research) the entry point, whether an individual informant or a group, may well bias the consequent, usually snow-balled, contacts.

The theoretical and methodological challenges of researching 'non-organized' Muslims are worth meeting, as it is expected that the research will open broader perspectives on a field which has become excessively politicized and in the process contributed to marginalizing, if not making invisible, a substantial proportion of ethnic and religious minority communities with some form of Muslim heritage. It will also serve to at least question the 'ethnification' and the more recent 'securitization' of Islam in Europe.

Med artikler af [Nadia Jeldtoft](#) & [Jørgen S. Nielsen](#), [Safet Bektovic](#), [Tina Gudrun Jensen](#), [Jonas Otterbeck](#), [Lene Kühle](#), [Ann-Sophie Hemmingsen](#), [Garbi Schmidt](#), og [Sara Silvestri](#).

Bektovic, Safet

Islamisk filosofi. Baggrund, problemstillinger og moderne udformninger

København : Anis, 2011

Islamisk filosofi er opstået som muslimers forsøg på at forstå sandheden og er dermed en vigtig del af islams historie. I denne bog redegør forskningslektor Safet Bektovic for filosofiens betydning og dens rolle inden for islamisk tænkning fra tiden efter Muhammeds død og frem til i dag. Endvidere introduceres en række moderne muslimske filosoffer.

Haugbølle, Sune

War and Memory in Lebanon

Cambridge: Cambridge University Press, 2010 Series: Cambridge Middle East Studies (No. 34)

From 1975 to 1990, Lebanon endured one of the most protracted and bloody civil wars of the twentieth century. Sune Haugbølle's 2010 book chronicles the battle over ideas that emerged from the wreckage of that war. While the Lebanese state encouraged forgetfulness and political parties created sectarian interpretations of the war through cults of dead leaders, intellectuals and activists - inspired by the example of truth and reconciliation movements in different parts of the world - advanced the idea that confronting and remembering the war was necessary for political and cultural renewal. Through an analysis of different cultural productions - media, art, literature, film, posters, and architecture - the author shows how the recollection and reconstruction of political and sectarian violence that took place during the war have helped in Lebanon's healing process. He also shows how a willingness to confront the past influenced the popular uprising in Lebanon after the assassination of Prime Minister Rafiq Hariri.

Polling Muslims - an investigation of quantitative surveys among Muslims in Western Europe

Projekt ledet af Riem Spielhaus og Birgitte Schepelern Johansen
Center for Europisk Islamisk Tænkning, Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet.

Forskningsprojektet "Polling Muslims" er en undersøgelse af kvantitativ vidensproduktion om muslimer i Europa i krydsfeltet mellem det politiske og det videnskabelige. Projektets formål er at skabe et overblik over de største meningsmålinger med muslimske respondenter, der er foretaget i otte udvalgte europæiske lande inden for de sidste ti år: hvem har lavet dem, hvilke sampling metoder har de anvendt, hvilke emner undersøger de, og hvordan afrapporteres resultaterne.

Baggrunden for projektet er, at der gennem de seneste år er udført en række meningsmålinger i USA og Europa eksplicit med muslimske respondenter, blandt andet for at tilfredsstille et stigende offentligt behov for statistisk viden om muslimske

befolkningsgrupper. Disse meningsmålinger dækker et bredt spektrum af emner, så som religion/religiøsitet, integration, radikalisering, uddannelse, oplevelser af diskrimination, identitet og tilhørsforhold, og holdninger til for eksempel demokrati, ytringsfrihed, terror, homoseksualitet og abort. Hovedparten af disse undersøgelser laves inden for en nationalstatslig ramme af for eksempel statslige forskningsinstitutioner eller større analyseinstitutter.

Projektet se nærmere på nogle af de metodologiske udfordringer, som den kvantitative vidensproduktion om muslimer i Europa rummer. Disse handler blandt andet om adgangen til respondenter og sampling metoder, hvor man overvejende er afhængig af migrationsstatistikker og dermed data baseret på etniske snarere end religiøs identitet. De handler også om de udfordringer, der opstår, når man studerer minoritetsgrupper i et stærkt politiseret felt, både i forhold til at få folk til at deltage og i forhold til hvilke emner, man vælger at spørge til. Projektet vil videre åbne for en dialog om, hvorvidt og hvordan man kan inkorporere den nyeste viden om for eksempel identitetsdannelse, hverdagsliv og erfaringer i det kvantitative analyseapparat. Projektet sigter således både på at give en kritisk analyse af de måder, hvorpå meningsmålingerne er med til at forme kategorien 'muslim'. Og det sigter på at åbne for en konstruktiv dialog mellem forskere, der arbejder kvalitativt med for eksempel identitetskonstruktioner og de forskere, der arbejder med at udføre meningsmålingerne. Projektet leder frem mod en workshop d. 2.-4. november på Københavns Universitet, hvor de første resultater vil blive præsenteret og diskuteret.

Tidsskrift for Islamforskning vol nr. 1 – 2011. Tema om 'Shi'ismen i dag' med bidrag fra Jørgen S. Nielsen, Thomas Fibiger, Claus V. Pedersen og Rune Fribjerg Lyne.

Hele nummeret kan downloades via

http://www.islamforskning.dk/Tidsskrift_for_Islamforskning.htm

Om tidsskriftet i øvrigt

http://islamforskning.dk/Tidsskrift_for_Islamforskning.htm